Jukka [redacted]
Kodenkatu 4 F 52
60100 Seinäjoki
050-309119

100 vuotta 1996

Professori
Aapeli Saarisalo
s. 22.06.1896 k. 11.06.1986

==========o f a Kevät
1999

T= normaali teetupailta
(rukous 20, aukee 21)

TR= teetuvan rukousilta
alasalissa klo 20 alk.

R=raviskalla bailut
varaudu sinne lähtemiseen

++++++++++++

05.02.99	T
12.02.99	T + R
19.02.99	TR klo 21 alk.
26.02.99	T + R
05.03.99	T
12.03.99	TR + R
19.03.99	T
26.03.99	TR + R (naistenpv. valmistelut)
02.04.99	TR (pitkäperjantai)
09.04.99	T + R
16.04.99	T
23.04.99	TR + R
30.04.99	T
07.05.99	T
14.05.99	TR
21.05.99	T
28.05.99	T

UUSI TESTAMENTTI

UUSI SUOMENNOS
SELITYKSIN

VAPAA EVANKELIUMISÄÄTIÖ
HELSINKI

4. uusittu ja korjattu painos

ISBN 951-9130-04-7

Gummerus Kirjapaino Oy
Jyväskylä 1991

KUSTANTAJAN ESIPUHE

Tässä Uuden testamentin niin sanotussa sanatarkassa suomennoksessa on koetettu seurata alkukielen (kreikan) lyhyitä ja nasevia sanontoja. Sen tähden on tarpeettomia sanoja vältetty, samoin selittelevää kääntämistä. Toisinaan on kuitenkin tekstin ymmärrettävyyden lisääämiseksi käytetty kursiivilla painettuja *täytesanoja,* joilla ei tosin sanatarkasti ole vastinetta alkutekstissä, mutta niitten ajatukset ovat sen mukaisia.

Lihavin kirjasimin on painettu ne kohdat, jotka Uusi testamentti esittää Jeesuksen omana puheena. Kohdissa, joissa joku toinen lainaa Jeesuksen sanoja (esim. Paavali Apostolien teoissa), on käytetty tavallisia kirjasimia. Jumalaan ja Jeesukseen viittaavat sanat Hän ja Minä on kirjoitettu isoin alkukirjaimin.

Eräät sanat esiintyvät teoksessa nykyisestä kirjakielestä poikkeavassa asussa. Näitä ovat evankelio, mailma, ensimäinen, lähimäinen, Babilonia. Tärkeimmät henkilönimet ovat suomalaisessa muodossa, mutta muut henkilönimet sekä paikannimet on jätetty vieraskieliseen muotoon.

Jakeitten välissä on erotusmerkkinä käytetty kauttaviivaa (/). Tekstin sivuun on merkitty joka viidennen jakeen jaenumero.

Kreikankielisenä tekstilähteenä on pääasiallisesti — joskaan ei johdonmukaisesti — käytetty idän kirkon hyväksymää niin kutsuttua bysanttilaista tekstiä (tunnetaan myös nimeltä textus receptus, joka on lähinnä vain eräänlainen tekninen nimitys 1500-luvulta). Käyttämiemme tekstilähteiden vaihtelevuudesta johtuen käännöksessä esiintyy toisinaan hakaset [ ].

Tekstin alaviitteinä olevissa lyhyissä selityksissä on pyritty tuomaan esille tekstin ymmärtämiselle välttämättömiä asioita, mutta ei niinkään varsinaisia tekstin selityksiä.

Suomennostyön on tehnyt professori Aapeli Saarisalo (1896—1986) yhdessä filosofian maisteri Toivo Koilon kanssa. Esikuvanaan hänellä on ollut Gustaf Johanssonin periaate asettaa Raamatun kielenkäyttö etusijalle.

Nyt ilmestyvä korjattu painos on järjestyksessä neljäs. Teos ilmestyi aluksi maalaiskielellä kahtena niteenä "Neljä evankeliota" (1968) ja "Apostolien tekoja ja kirjeitä" (1969). Toinen painos 1969 oli kirjakielinen, jota seurasi sen kolmas uusittu ja osaksi korjattu painos 1978.

Tähän neljänteen painokseen on tehty kaksi käännöskorjausta. Ensimmäinen on Mt. 6:11 ("tuleva leipämme" aikaisemman "tarpeellinen leipämme" asemesta), jonka rinnakkaiskohta Lk. 11:3 on kuitenkin pieteettisyistä jätetty entiseen asuunsa. Toinen käännöstä koskeva korjaus on jakeessa Room. 10:4 ("päämäärä" aikaisemman "loppu" asemesta). Kyseisissä jakeissa on nyt myös uudet alaviitteet.

Nyt ilmestyvä korjattu painos on järjestyksessä neljäs. Teos ilmestyi aluksi maalaiskielellä kahtena niteenä "Neljä evankeliota" (1968) ja "Apostolien tekoja ja kirjeitä" (1969). Toinen painos 1969 oli kirjakielinen, jota seurasi sen kolmas uusittu ja osaksi korjattu painos 1978.

Tähän neljänteen painokseen on tehty kaksi käännöskorjausta. Ensimmäinen on Mt. 6:11 ("tuleva leipämme" aikaisemman "tarpeellinen leipämme" asemesta), jonka rinnakkaiskohta Lk. 11:3 on kuitenkin pieteettisyistä jätetty entiseen asuunsa. Toinen käännöstä koskeva korjaus on jakeessa Room. 10:4 ("päämäärä" aikaisemman "loppu" asemesta). Kyseisissä jakeissa on nyt myös uudet alaviitteet.

EVANKELIO MATTEUKSELTA

1. luku

Jeesuksen Kristuksen, Daavidin pojan, Aaprahamin pojan, syntykirja.

Aaprahamille syntyi Iisak, Iisakille syntyi Jaako, Jaakolle syntyi Juuda ja hänen veljensä./ Juudalle syntyi Faares ja Sera Taamarista. Faareelle syntyi Esrom, Esromille syntyi Aram./ Aramille syntyi Aminadab, Aminadabille syntyi Nahasson, Nahassonille syntyi Salmon. / Salmonille syntyi Booas Raahabista, Booaalle syntyi Oobed Ruutista, Oobedille syntyi Iisai./Iisaille syntyi Daavid, kuningas. 5

Matteuksen evankelio muodostaa luontevan siirtymisen Vanhasta Testamentista Uuteen. Matteus tahtoo osoittaa juutalaisille, että Jeesus Kristus on profeettain lupaama Messias, lain ja profeettain täyttymys. Evankelio on luultavasti kirjoitettu vuosina 60—70 jKr. Eräistä kohdista voidaan päätellä, ettei Jerusalemin hävitys ole vielä tapahtunut. Vanhin perimätieto sovittaa sen aikaan, jolloin Pietari ja Paavali julistivat hyvää sanomaa Roomassa. Kirjoituspaikka on tuntematon, mutta evankelio on levinnyt yleisesti heti kirjoittamisensa jälkeen, koska sen tunsivat kaukana toisistaan sijaitsevilla paikkakunnilla toimineet kirjoittajat.

Matteus kirjoitti juutalaiskristityille, minkä vuoksi hän erityisesti kiinnitti huomiota Messias-ennustusten täyttymiseen Jeesuksessa, Daavidin pojassa, joka täytti lain ja profeetat. Tekijä on hyvin perehtynyt Vanhaan Testamenttiin, johon hän viittaa 65 kertaa, 43 kertaa sanasta sanaan. Kaksitoista kertaa hän erityisen painokkaasti mainitsee Jeesuksen elämän tärkeistä vaiheista puhuessaan, että ennustukset ovat Jeesuksessa täyttyneet. Evankeliossa Jeesus itse viittaa Vanhaan Testamenttiin 34 kertaa. Matteus teroittaa voimakkaasti Jeesuksen uskollisuutta isiltä peritylle laille ja kansaansa kohtaan. Hän esittää Jeesuksen uuden valtakunnan, taivasten valtakunnan Kuninkaana.

Matteuksen tapana on yhdistää pitkiä puhejaksoja, esim. Vuorisaarna (luvut 5—7), opetuslasten lähettäminen (10), vertauksia (13) sekä eskatologiset eli lopun aikaa käsittelevät puheet (24,25).

Daavidille syntyi Salomo Uurian *vaimosta.* / Salomolle syntyi Rehabeam, Rehabeamille syntyi Abia, Abialle syntyi Aasa. / Aasalle syntyi Joosafat, Joosafatille syntyi Jooram, Jooramille syntyi Ussia. / Ussialle syntyi Jootam, Jootamille syntyi Aahas, Aahaalle syntyi Hiskia. / Hiskialle syntyi Manasse, Manasselle syntyi Aamon, Aamonille syntyi Joosia. / Joosialle syntyi Joojakim.

Joojakimille syntyi Jekonja ja hänen veljensä Baabeliin siirtämisen aikoina. / Baabeliin siirtämisen jälkeen Jekonjalle syntyi Sealtiel, Sealtielille syntyi Serubbaabel. / Serubbaabelille syntyi Abiud, Abiudille syntyi Eljakim, Eljakimille syntyi Asor. / Asorille syntyi Saadok, Saadokille syntyi Akim, Akimille syntyi Eliud. / Eliudille syntyi Eleasar, Eleasarille syntyi Mattan, Mattanille syntyi Jaako. / Jaakolle syntyi Jooseppi, *sen* Marian mies, josta syntyi Jeesus, jota kutsutaan Kristukseksi.

Matteuksesta itsestään tiedämme sangen vähän. Hänen toinen nimensä oli Leevi ja hän oli Alfeuksen poika. Matteus oli veronkantaja, publikaani, eli veronvuokraaja, joka oli Herodes Antipaan palveluksessa Kapernaumissa. Tässä kaupungissa oleskellessaan Jeesus varmaan oli huomannut hänessä jotakin, joka teki hänet sopivaksi tulemaan apostoliksi. Virkamiehenä Matteus todennäköisesti osasi maan kielen, aramean, lisäksi myös Rooman itäisillä alueilla käytettyä hallintokieltä, kreikkaa. Ks. myös alaviittaa Mt. 13:52.

Matteuksen evankelio voidaan jakaa viiteen jaksoon: 1) Jeesuksen lapsuus ja valmistusaika (1:1—4:11), 2) toiminta Galileassa (4:12—18:35), 3) vaikutus Pereassa (19—20), 4) vaikutus Jerusalemissa (21—25), 5) kärsimys, kuolema ja nousemus (26—28).

1:1 Kristus, kreik. *Khristos,* hepr. Messias, »Voideltu». Kuninkaallinen arvonimi, joka viittaa itämaiseen tapaan, kuninkaan kruunaamiseen öljyllä voidellen. Vanhassa Testamentissa puhutaan kuninkaitten (1 Sam. 9:16, 10:1), profeettojen (1 Kun. 19:16) ja pappien (2 Moos. 29:29, 40:15, 3 Moos. 16:32) voitelemisesta heidän virkaanastumisensa yhteydessä. Täten nimi »Kristus» kuvaa hyvin Jeesusta, joka on sekä kuningas, profeetta että pappi.

Daavid, Israelin toinen kuningas, oli sekä kuninkaana että kansan henkisenä ja hengellisenä johtajana Israelin historian suurimpia. Hän hallitsi noin vuonna 1000 eKr.

Aapraham, Israelin kansan kantaisä, eli noin vuonna 1900 eKr. Hän on Raamatun huomattavimpia henkilöhahmoja ja Mooseksen jälkeen useimmin Uudessa Testamentissa mainittu Vanhan Testamentin henkilö. Hänen uskonkuuliaisuutensa mainitaan kristillisen uskon esikuvaksi (esim. Room. 4). Vanhassa Testamentissa Jumala oli luvannut sekä Aaprahamille että Daavidille, että Messias on oleva heidän jälkeläisensä.

Näin *ovat* kaikki sukupolvet Aaprahamista Daavidiin neljätoista polvea, Daavidista Baabeliin siirtämiseen neljätoista polvea ja Baabeliin siirtämisestä Kristukseen neljätoista polvea.

Jeesuksen Kristuksen syntymä oli näin: Kun äitinsä Maria oli kihlattu Joosepille, huomattiin hänen ennen heidän yhteenmenoaan olevan raskaana Pyhästä Hengestä. / Miehensä Jooseppi oli hurskas eikä tahtonut saattaa häntä häpeään, vaan aikoi salaisesti hylätä hänet. / Kun tätä ajatteli, katso, hänelle ilmestyi unessa Herran enkeli sanoen: »Jooseppi, Daavidin poika, älä pelkää ottaa luoksesi Mariaa, morsiantasi, sillä se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä. / Hän on synnyttävä pojan, ja sinun on annettava Hänelle nimi Jeesus, sillä Hän on vapahtava kansansa heidän synneistään.« / Tämä kaikki on tapahtunut, jotta täyttyisi, minkä Herra on puhunut profeetan kautta sanoen: / »Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan, ja tälle on annettava nimi Immanuel«, joka käännettynä on 'Jumala kanssamme'.

Herättyään unesta Jooseppi teki niin kuin Herran enkeli oli häntä käskenyt ja otti morsiamensa luokseen / eikä yhtynyt häneen, kunnes tämä oli synnyttänyt pojan, esikoisensa, ja antoi Hänelle nimen Jeesus.

1:16 »Joosef, Marian mies.» Evankelista esittää tässä Joosefin sukuluettelon, vaikka hän jakeissa 18ss. kertoo, ettei Jeesuksella ollut inhimillistä isää. Oikeudellisessa mielessä Joosef kuitenkin oli Jeesuksen isä. Joosef oli Marian mies, ja lain edessä Jeesus oli hänen poikansa ja niin myös Daavidin sukua ja osallinen Daavidin perintöön. Vanha Testamentti ennusti Messiaan polveutuvan Daavidin suvusta (Ps. 89:4 s, 132:11 s, Miika 5:2, vrt. Matt. 2:5 s, Joh. 7:42, Matt. 22:42 s). Ks. alaviittaa Lk. 3:23.

1:17 Jako kolmeen ryhmään, joissa kussakin on neljätoista polvea, on ehkä tehty, jotta evankelion teksti olisi helpommin muistiinpainettavissa.

1:18 Kihlaus oli sitova ja voitiin purkaa vain eroamalla. Kun Joosef havaitsi Marian olevan raskaana, hän luuli tätä uskottomaksi. Tästä rikoksesta oli säädetty kuolemanrangaistus (5 Moos. 22:23 s.), mutta tätä lakia ei Jeesuksen aikana toimeenpantu. Joosef halusi hoitaa asian hiljaisuudessa, koska hän oli hurskas, ts. lempeä ja halusi säästää Mariaa. Tällainen salainen ero tapahtui tavallisesti kahden todistajan läsnäollessa.

1:21 Nimi Jeesus tulee heprealaisesta nimestä *Jehooshua* (Joosua, Jeesua), joka merkitsee »Herra on pelastus».

1:23 Vrt. Jes. 7: 14. Äiti antoi pojallensa nimen Immanuel, mutta isän antama nimi Jeesus oli yleisen tavan mukaisesti Hänen julkinen nimensä.